

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 87 L

(2011–2012)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i utlendingsloven m.m. (delegering av avslagskompetanse i visumsaker til andre Schengenland mv.)

*Tilråding fra Justis- og beredskapsdepartementet 13. april 2012,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Justis- og beredskapsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven).

Departementet foreslår en endring i utlendingsloven § 13, slik at kompetanse til å *avslå* en søknad om visum kan delegeres til en utenriksstjeneste tilhørende et annet Schengenland. Loven åpner i dag bare for slik delegering når det gjelder myndighet til å *innvilge* en visumsøknad.

Videre foreslår departementet retting av enkelte inkurier i utlendingsloven.

2 Høringen

Den 27. april 2011 sendte departementet et forslag til endringer i utlendingsloven på høring. Høringsfristen var 25. juli 2011.

Høringsbrevet ble sendt til:

Departementene
Arbeids- og velferdsdirektoratet (NAV)
Barneombudet
Datatilsynet
Domstolsadministrasjonen
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)

Likestillings- og diskrimineringsombudet
Nasjonalt identitets- og dokumentasjonssenter (NID)

NORAD

Politidirektoratet (POD)

Politiets Sikkerhetstjeneste (PST)

Regjeringsadvokaten

Riksadvokaten

Stortingets ombudsmann for forvaltningen

Utlendingsdirektoratet (UDI)

Utlendingsnemnda (UNE)

Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)

Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon (HSH)

KS – Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Advokatforeningen

Akademikerne

Fagforbundet

Den norske dommerforening

Landsorganisasjonen i Norge (LO)

Norsk Tjenestemannslag (NTL)

Norges Juristforbund

Politiets Fellesforbund

Unio – Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund (YS)

African Youth in Norway (AYIN)
Faglig forum for kommunalt flyktningsarbeid
Grenseland – forum for asylsøkere og flyktninger
Innvandrerne Landsorganisasjon (INLO)
KIM – kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene
MiRA Ressurssenter for innvandrere- og flyktningskvinner
NOAS – Norsk organisasjon for asylsøkere
Norsk Innvandrerforum
Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)

Bispedømmene (11 stykker)
Den norske kirke – Kirkerådet
Islamsk Råd
Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)
Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn

Amnesty International Norge
Antirasistisk Senter
Flyktningshjelpen
Helsingforskomiteen
Human Rights Service (HRS)
Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)
Norsk Folkehjelp
OMOD – Organisasjonen mot offentlig diskriminering
Redd Barna
PRESS – Redd Barna Ungdom
Røde Kors
Seniorsaken
SOS Rasisme
UNHCR Stockholm

Arbeiderpartiet
Det liberale folkepartiet
Demokratene
Fremskrittspartiet
Høyre
Kristelig Folkeparti
Kystpartiet
Miljøpartiet De grønne
Norges Kommunistiske Parti
Pensjonistpartiet
Rødt
Senterpartiet
Sosialistisk Venstreparti
Venstre

Juridisk Rådgivning for kvinner (JURK)

Juss-Buss
Jussformidlingen
Kontoret for fri rettshjelp
Rettspolitisk forening
Norsk senter for menneskerettigheter (SMR)

Det er redegjort for innholdet i merknadene til høringsinstansene i kapittel 3.8 nedenfor.

3 Delegasjon av avslagskompetanse i visumsaker

3.1 Norges deltakelse i Schengensamarbeidet og utviklingen av representasjonsavtaler

I forbindelse med Norges inntreden i det operative Schengensamarbeidet i mars 2001, ble utlendingsloven og -forskriften på visum- og grensekontrollområdet endret i tråd med daværende Schengenregelverk. Daværende Schengenregelverk på visumområdet åpnet for at Schengenland kunne samarbeide i form av representasjonssamarbeid, gjennom å ta imot søknader på vegne av hverandre og med mulighet for å kunne behandle og innvilge en søknad om visum, men ikke avslå en søknad på vegne av hverandre. Norge innførte lovhjemmel til delegering av *innvilgelseskompetanse* til annet Schengenlands utenriksstasjon, jf. nåværende utlendingslov § 13 første ledd. Schengenland som representerer Norge iht. en representasjonsavtale, kan således i dag ta imot en søknad om visum, realitetsbehandle og *innvilge* denne, men ikke *avslå*.

Representasjonssamarbeidet har utviklet seg i takt med økt volum av visumsøknader og serviceforventninger hos de reisende, og utgjør nå et grunnleggende element innen Schengensamarbeidet på visumområdet, fordi ingen medlemsland har utenriksstasjoner i alle tredjeland verden over. Slike avtaler om mottak, behandling og hittil innvilgelse av visumsøknader, har utspring i et serviceprinsipp og regelverk som oppfordrer alle medlemsland til å være til stede i alle visumpliktige land, enten selv eller ved representasjon. Representasjonssamarbeidet muliggjøres ved at Schengenlandene fører en felles visumpolitikk basert på et felles regelverk og praksis.

Visumforordningen av 2009 har tatt høyde for utviklingen av dette samarbeidet, slik at det nå åpnes for at Schengenlandene ved avtaler om representasjon også skal kunne delegerer kompetanse til å behandle en visumsøknad fullt ut, altså også fatte avslag på vegne av hverandre, dersom

dette er ønskelig. Tidligere måtte den representerte staten henvisse søker til det representerte landet, dersom vilkårene for innvilgelse ikke var oppfylt. Det vises til kapittel 3.2 nedenfor.

Også for Norge utgjør representasjonsavtaler med andre Schengenland en naturlig del av visumsamarbeidet, og Norge har per januar 2012 inngått representasjonsavtaler med 12 Schengenland som representerer Norge på om lag 70 steder i verden. Norge blir representert av Danmark, Sverige, Finland, Tyskland, Nederland, Frankrike, Portugal, Belgia, Ungarn, Litauen, Italia og Sveits, som iht. gjeldende avtaler tar imot og kan innvilge søknader om visum. Norge selv representerer de nordiske land, Nederland og Tyskland på til sammen 27 steder. Videre er det inngått avtale med Østerrike om å representere dem i Asmara.

I 2010 behandlet norske utlendingsmyndigheter om lag 140 000 visumsøknader, foruten de visa som ble utstedt av de Schengenlandene som representerte Norge på omlag 70 steder i verden. Schengenlandene utstedte på sin side samlet ca. 10 millioner visum i 2010, og den gjennomsnittlige avslagsprosenten for visumsaker i Schengenlandene er relativt lav; i 2009 var den på omkring 6 prosent. Det kan ikke hentes ut konkret statistikk over hvor mange søknader som behandles på vegne av Norge i representasjon, eller hvor mange av disse som innvilges, da dette inngår i det representerende lands nasjonale statistikk over dets utstedte visum. Utenriksdepartementet opplyser at slik situasjonen ser ut i dag, vil det totale antallet saker som vil kunne omfattes av delegeringen, være lavt. Det vises til at de stedene der Norge er representert av annet Schengenland, er steder der det er få visumsøkere med destinasjon Norge.

3.2 Endringen i Visumforordningen av 2009

Visumforordningen (EU-forordning 810/2009) trådte i kraft 5. april 2010, og er implementert i norsk rett som vedlegg 8 A til utlendingsforskriften, jf. § 3-4. Forordningen er en kodifisering av tidligere regelverk og praksis på visumfeltet, samt at den inneholder nye bestemmelser. En av de nye bestemmelsene er, som nevnt, innføring av hjemmel for at Schengenland som representerer hverandre i visumsaker, ikke bare skal kunne delegerer kompetanse til å *innvilge* visumsøknader på vegne av hverandre, men nå også skal kunne delegerer *avslagskompetanse* til hverandre.

For å kunne åpne for bredere adgang til delegering av kompetanse mellom medlemsstatene,

var det viktig å sikre felles minimumsstandarder i samtlige medlemsland for hvordan et avslag på en visumsøknad skal utformes og hvordan en klage på avslag skal håndteres. Det er nå blitt obligatorisk for alle medlemsland å begrunne et avslag, og det skal være adgang til å påklage et avslag.

Begrunnelsesplikten og klageretten følger nå av Visumforordningens artikkel 32 nr. 2 og 3. Et vedtak om avslag skal formidles til søker, og begrunnelsen for avslaget skal tilkjennevis gjennom Schengens standardiserte skjema, jf. vedlegg VI til Visumforordningen. Skjemaet inneholder informasjon vedrørende søker og hans/hennes søknad, samt behandlende myndighet, og det listes 11 begrunnelser for avslagsvedtaket:

- Søkeren har lagt fram et falskt/forfalsket reisedokument.
- Søkeren har ikke dokumentert formålet med og vilkårene for det planlagte oppholdet.
- Søkeren har ikke dokumentert tilstrekkelige midler til livsopphold for det planlagte oppholdet, eller for tilbakereisen til hjemlandet eller bostedslandet, eller for gjennomreisen til et tredjeland der han eller hun er sikret innreise, eller søker er ikke i stand til å skaffe seg slike midler på lovlig vis.
- Søkeren har allerede oppholdt seg på medlemsstatenes territorium i tre måneder i den inneværende seksmånedersperioden på grunnlag av et standardvisum eller et visum med begrenset territoriell gyldighet.
- Det er registrert melding om søkeren i Schengen informasjonssystem (SIS) med henblikk på å nekte innreise i et Schengenland.
- En eller flere medlemsstater betrakter søkeren som en trussel for offentlig orden, indre sikkerhet eller folkehelsen som definert i artikkel 2 nr. 19 i forordning (EF) nr. 562/2006 (grenseforordningen), eller for en eller flere av medlemsstatenes internasjonale forbindelser.
- Det er ikke lagt fram bevis på at søkeren har tilstrekkelig og gyldig reisesykeforsikring.
- Det kan ikke festes lit til informasjonen som er lagt fram som dokumentasjon for formålet med og vilkårene for det planlagte oppholdet.
- Søkerens hensikt om å forlate medlemsstatenes territorium før utløpet av visumet kan ikke stadfestes.
- Søkeren har ikke tilstrekkelig godtgjort at han/hun ikke er i stand til å søke om visum på forhånd, som vil berettige at visumsøknaden blir innlevert på grensen.
- Den som har fått visum har selv anmodet om tilbakekall av visumet (tilbakekall på dette grunnlag gir ikke klagerett).

Videre opplyses det i skjemaet at søker kan påklage vedtaket om å avslå/annullere/inndra et visum i henhold til nasjonal lovgivning, samt at søker skal gis en kopi av skjemaet. Hver medlemsstat skal angi hjemmelsgrunnlag i nasjonal lovgivning og prosedyren som skal følges ved klage, herunder hvilken myndighet klagen skal rettes til, samt klagefrist.

Når det gjelder klageretten, følger det av Visumforordningen artikkel 32 nr. 3 at det land som fatter avslaget, også skal behandle en eventuell klage. Dersom Norge delegerer avslagskompetanse til et annet Schengenland, skal en eventuell klage over vedtak fattet av dette landet, behandles i vedkommende land i henhold til dette landets regelverk og prosedyrer.

3.3 Forholdet til norsk rett

Innføring av begrunnelsesplikt og klagerett i Schengenregelverket innebærer ikke behov for endringer i norsk regelverk, da både kravet til begrunnelse og rett til å klage, er og har vært etablerte prinsipper og gjeldende rett i norsk forvaltningsrett.

I henhold til forvaltningsloven § 25 skal begrunnelsen i et enkeltvedtak vise til de regler vedtaket bygger på, med mindre parten kjenner reglene. I den utstrekning det er nødvendig for å sette parten i stand til å forstå vedtaket, skal begrunnelsen også gjengi innholdet av reglene eller den problemstilling vedtaket bygger på. Begrunnelsen skal nevne de faktiske forhold begrunnelsen bygger på.

Departementet mener at Schengensamarbeidets nye regler om begrunnelsesplikt og klagerett, er i tråd med norsk forvaltningsrett. Avslags-skjemaet omhandlet i kapittel 3.2, oppfyller forvaltningslovens krav til begrunnelse. En visumsøker vil gjennom informasjon i forbindelse med søknaden, være kjent med gjeldende regler for å oppnå et visum. Dersom en søknad avslås, vil søker gjennom Schengenregelverkets avslags-skjema gis oversiktlig og konkret informasjon om begrunnelsen for avslaget bl.a. med angivelse av hvilke vilkår som ikke er oppfylt, samtidig som søker gis informasjon om klageadgang, prosedyrer, rett klageinstans og klagefrist.

3.4 Situasjonen i andre nordiske land

Finland opplyser at de allerede i dag delegerer avslagskompetanse i sine bilaterale avtaler med andre Schengenland. Sverige har endret svensk lovgivning slik at det med virkning fra 1. juli 2011

ble innført hjemmel for delegering av avslagskompetanse. Danmark har per i dag ikke hjemmel til å delegerer avslagskompetanse, men har besluttet å endre reglene på dette punkt. Island har ikke hjemmel til å delegerer avslagskompetanse, men har saken til vurdering.

3.5 Hvorfor innføre hjemmel til delegering av avslagskompetanse?

Ingen Schengenland, heller ikke Norge, har ambassader i alle land. Uten representasjonssamarbeidet vil en visumsøker ofte måtte reise langt (gjennom flere land) for å få levert en visumsøknad på nærmeste norske utenriksstasjon. Representasjon sikrer m.a.o. nærhet og service overfor søker, dersom søker ønsker å benytte seg av denne muligheten. En søker kan ellers velge å innlevere søknad til en norsk utenriksstasjon, i stedet for å levere søknaden til den utenriksstasjonen som representerer Norge der søkeren oppholder seg.

Mange Schengenland ønsker å gjøre bruk av adgangen til å behandle en visumsøknad fullt ut – både å kunne innvilge en søknad, så vel som å kunne avslå. Begrunnelsen for ønsket om å få delegert avslagskompetanse, forstås å være at dette vil forenkle ellers tungvinte prosedyrer for det representerende landet i form av oversendelse av visumsøknader som skal avslås, samt at søker får raskere avklaring på sin søknad. Når visummyndigheten først er i gang med å behandle en søknad, er det mer effektivt å ferdigbehandle saken, hva enten det blir innvilgelse eller avslag, enn å stoppe saksbehandlingen når man ser det ligger an til avslag, og videresende søknaden til det representerte Schengenlandet.

I forbindelse med reforhandling av Norges eksisterende representasjonsavtaler, opplever Norge at flere Schengenland som tidligere har representert Norge, nå stiller som vilkår for videre representasjon at de også får delegert avslagskompetanse.

Både av hensyn til god service og for norsk omdømme, er det viktig å være bredt representert i tredjeland, slik at de som vil ha visum til Norge, raskt får søknaden behandlet. For at Norge skal kunne videreføre samarbeidet om representasjonsavtaler, må det innføres hjemmel til å kunne delegerer avslagskompetanse til annet Schengenland. Uten mulighet for å kunne delegerer avslagskompetanse, vil Norge høyst sannsynlig miste noen av representasjonsavtalene som vi i dag har på visumområdet.

3.6 Representasjonssamarbeidets to sider – Schengenland representerer Norge enkelte steder og Norge representerer Schengenland andre steder

Representasjonssamarbeidet i dag innebærer at Norge har delegert innvilgelseskompetanse til annet Schengenland enkelte steder, samtidig som Norge har fått innvilgelseskompetanse på vegne av andre Schengenland andre steder. Mulighet til å delegerer avslagskompetanse innebærer samme tosidighet. Norge kan delegerer avslagskompetanse til et annet land, hvilket innebærer behov for norsk hjemmel til delegering av slik kompetanse. Motsatt kan Norge påta seg avslagskompetanse fra et annet land, hvilket innebærer at Norge har ansvaret for eventuelt å fatte vedtak om avslag og bli ansvarlig for klagebehandlingen. Sistnevnte spørsmål berører ikke behovet for norsk lovhjemmel; hjemmel må i disse tilfellene finnes i det andre Schengenlandets lovgivning. Dersom et annet Schengenland skulle ønske å delegerer avslagskompetanse til norske myndigheter, må dette baseres på en bilateral avtale med norske myndigheter. Hvorvidt Norge ønsker å påta seg arbeidet med å klagebehandle en visumsøknad for et annet Schengenland, må vurderes i forhold til hver enkelt representasjonsavtale, der bl.a. ressurshensyn og utenrikspolitiske hensyn vil bli vurdert.

3.7 Forslaget i høringsbrevet

Departementet foreslo i høringsbrevet av 27. april 2011 å endre utlendingsloven § 13 første ledd, slik at bestemmelsen som tidligere ga hjemmel for å delegerer *innvilgelseskompetanse* av visumsøknad til annet Schengenland, nå også kan gi hjemmel for å delegerer *avslagskompetanse*.

Det vises til kapittel 3.5 foran for begrunnelsen for forslaget.

3.8 Høringsinstansenes syn

Til sammen har 27 høringsinstanser gitt tilbakemelding. 22 instanser har opplyst at de ikke har merknader eller at de ikke vil avgi høringsuttalelse. To instanser, Nasjonalt identitets- og dokumentasjonssenter (NID) og Politiets sikkerhetstjeneste (PST), har eksplisitt uttalt at de støtter forslagene uten å gå nærmere inn på begrunnelsen. Tre instanser, Utenriksdepartementet, Utlendingsdirektoratet (UDI) og MiRA ressurscenter for kvinner med minoritetsbakgrunn (MiRA-Senteret) har merknader.

Utenriksdepartementet påpeker at arbeidet med representasjonsavtaler hører under Utenriksdepartementets ansvarsområde og at Utenriksdepartementet anser den foreslåtte lovendringen som svært hensiktsmessig for representasjonssamarbeidet.

UDI uttaler at lovendringen kan ha positive virkninger ved å sikre nærhet og bedre service overfor søker, og at delegering av avslagskompetanse til annet Schengenland innebærer at Norge mottar færre visumsøknader. Direktoratet anfører at andre Schengenland ikke nødvendigvis vil behandle visumsøknader etter samme standard som norsk forvaltningsrett pålegger norske forvaltningsorganer.

MiRA-Senteret mener at det er viktig at norske myndigheter selv har ansvaret for behandling av visumsøknader, både hva angår innvilgelse og avslag på søknader. Det vises til at det felles Schengenregelverket om visum praktiseres ulikt av Schengenlandene, og at representasjonssamarbeid derfor ikke bør benyttes.

3.9 Departementets vurdering

Departementet merker seg at Utenriksdepartementet anser den foreslåtte lovendringen som svært hensiktsmessig, og at UDI mener den kan ha positive virkninger ved å gi nærhet og bedre service overfor søkere.

Når det gjelder uttalelsen fra UDI om at andre Schengenland ikke nødvendigvis vil behandle visumsøknader etter samme standard som norsk forvaltningsrett pålegger norske forvaltningsorganer, viser departementet til at Schengenkravene til utforming av et avslagsvedtak er i overensstemmelse med forvaltningslovens krav til begrunnelse. Det vises til redegjørelsen for det nye Schengenregelverket i kapittel 3.2 ovenfor, hvor det fremgår at det er innført regler om hvordan et avslag på en visumsøknad skal utformes og hvordan en klage på avslag skal håndteres. Departementet anser at disse reglene sikrer visumsøkere tilstrekkelig rettssikkerhet og kvalitet i saksbehandlingen, jf. kapittel 3.3.

Til MiRA-Senterets uttalelse om at representasjonssamarbeid ikke bør benyttes, bemerker departementet at Schengensamarbeidet innebærer samarbeid mellom statene, også i form av representasjonssamarbeid. Behandling av visumsøknader, herunder innvilgelse av visum på vegne av hverandre, har for Norges del vært en del av Schengensamarbeidet siden 2001, da Norge tiltrådte samarbeidet, og er ikke gjenstand for fornyet vurdering ved dette lovforslaget. Departementet

mentet anser at representasjonssamarbeidet innebærer en stor fordel for søkere, gjennom at de tilbys å søke visum på langt flere steder i verden.

Alle Schengenland er bundet av det felles visumregelverket. Med den felles minimumsstandarden i Visumforordningen om begrunnelsesplikt og klagerett, anser departementet at søkers rettssikkerhet er godt ivarettatt enten saken behandles av norske myndigheter eller av et Schengenland som representerer Norge. Departementet understreker for øvrig at en søker alltid kan velge å innlevere søknad til en norsk utenriksstasjon, i stedet for å levere søknaden til den utenriksstasjonen som representerer Norge der søkeren oppholder seg.

På bakgrunn av det ovennevnte opprettholder departementet forslaget i høringsbrevet om å innføre en adgang til å delegerer avslagskompetanse i visumsaker til annet Schengenland.

4 Retting i utlendingsloven § 28 første ledd

Ved lov 20. januar 2012 nr. 5 om endringer i utlendingsloven m.m. (høring av barn mv.) ble begrepet "rase" i utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a erstattet med "etnisitet, avstamning, hudfarge". Den vedtatte lovendringen i utlendingsloven § 28 første ledd er ikke blitt satt i kraft fordi ordlyden på et par punkter er lovteknisk feil utformet. Endringen ved lov 20. januar 2012 nr. 5 foreslås derfor opphevet samtidig som det foreslås en korrekt endring i utlendingsloven § 28.

5 Retting i utlendingsloven § 102 e annet ledd

Departementet foreslår å rette opp en språklig feil i lovens § 102 e annet ledd. Bestemmelsen ble vedtatt 19. juni 2009 i forbindelse med tilrettelegging for norsk tilknytning til Visa Information System (VIS). Bestemmelsens ordlyd er basert på en feilaktig norsk oversettelse av Rådsbeslutning 633/2008 artikkel 5 nr. 2. Rådsbeslutningen lyder i engelsk versjon som følger:

"Consultation of the VIS shall be limited to searching with *any of* the following VIS data in the application file: [a – k]" (vår kursivering)

På norsk ble dette oversatt til:

"Søk i VIS skal begrenses til søk på *en av* følgende VIS-opplysninger i søknadsmappen: [a – k]" (vår kursivering)

Den norske oversettelsen begrenser altså søket til å gjelde én av opplysningene som listes opp i bestemmelsen, mens den engelske ordlyden (og samtlige andre EU-språkversjoner) er tydelig på at søket kan omfatte *enhver* (dvs. én eller flere) av de opplysningene som listes opp. (Dansk oversettelse benytter terminologien: "Søgning i VIS begrænses til søgning med *følgende* VIS-data i ansøgningsdossieret: [a – k]", mens svensk oversettelse lyder: "Sökningarna i VIS ska vara begränsade till sökningar på *någon eller några av följande* VIS-uppgifter i ansökningsakten: [a – k]").)

Utlendingsdirektoratet støtter forslaget i høringen. For øvrig hadde ingen av høringsinstansene merknader til denne endringen.

6 Retting i utlendingsloven § 105

Utlendingsloven § 105 innledningen og bokstav e lyder slik:

"En utlending kan pålegges meldeplikt eller bestemt oppholdssted når

[...]

- e) utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og av andre grunner enn nevnt i bokstav f ikke har innrettet seg etter vedtak om at vedkommende må forlate riket [...]"

Henvisningen til bokstav f er en inkurie (bokstav f finnes ikke), og riktig henvisning skal være «bokstav d». Bokstav d gjelder utlendinger som ellers ville blitt pålagt å forlate riket, men som har adgang til opphold her fordi de risikerer alvorlige overgrep ved retur ("det eneste grunnlag for opphold er vernet mot utsendelse etter § 73").

7 Retting i utlendingsloven § 106

Utlendingsloven § 106 tredje ledd siste setning lyder slik:

"Fengsling etter første ledd bokstav b og f kan besluttes for høyst fire uker av gangen."

Det er feil når det her henvises til bokstav b og f. Det riktige skal være bokstav b *til* f. Feilen kom

inn i bestemmelsen ved lov 6. januar 2012. For å vise betydningen av feilformuleringen, siteres her hele § 106 første til tredje ledd:

- «En utlending kan pågripes og fengsles når
- utlendingen ikke samarbeider om å klarlegge sin identitet i henhold til lovens § 21 eller § 83, eller det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen oppgir uriktig identitet,
 - det er konkrete holdepunkter for å anta at utlendingen vil unndra seg iverksettingen av et vedtak som innebærer at utlendingen plikter å forlate riket,
 - utlendingen ikke overholder meldeplikt eller pålegg om bestemt oppholdssted etter § 105 første ledd bokstav c, og utlendingen har en sak til behandling som ikke er endelig avgjort eller tidspunktet for utreisefristen er ennå ikke inntrådt,
 - det er truffet vedtak om utvisning og vedtaket er endelig eller det er ikke gitt utsatt iverksettelse i forbindelse med klage, jf. § 90, og det treffes tiltak mot utlendingen med sikte på utsendelse. Det er et vilkår at utlendingen er utvist på grunn av ilagt straff og at det ut fra utlendingens personlige forhold er fare for at utlendingen vil begå nye straffbare handlinger,
 - utlendingen ikke gjør det som er nødvendig for å oppfylle plikten til å skaffe seg gyldig reisedokument, og formålet er å fremstille utlendingen for det aktuelle lands utenriksstasjon for å få utstedt reisedokument,
 - utlendingen er i transitt i norsk lufthavn, med sikte på utsendelse, eller
 - utlendingen utgjør en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og dette er fastslått i et vedtak i utlendingssaken eller i en instruks fra departementet, og det treffes tiltak mot utlendingen med sikte på utsendelse.

Det skal ikke besluttes pågripelse eller fengsling dersom det vil være tilstrekkelig med meldeplikt eller pålegg om bestemt oppholdssted, jf. § 105.

Pågripelse besluttes av politimesteren eller den politimesteren gir fullmakt. Når det er fare ved opphold, kan en polititjenestemann foreta pågripelse. Vil politiet beholde den pågrepne må vedkommende snarest mulig, og så vidt mulig dagen etter pågripelsen, fremstilles for tingretten med begjæring om fengsling. Straffeprosessloven §§ 174 til 191 gjelder så langt de

passer. Fengsling etter første ledd bokstav b og f kan besluttes for høyst fire uker av gangen.»

8 Økonomiske og administrative konsekvenser

Forslaget til endring av utlendingsloven § 13 første ledd annet punktum (delegering av avslagskompetanse i visumsaker til annet Schengenland) anses ikke å medføre nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser. Avhengig av i hvor stor grad norske myndigheter inngår avtale om å delegerer avslagskompetanse til et annet Schengenland, vil dette kunne bety en grad av ressursbesparelse for norske myndigheter.

Forslaget vil ikke innebære risiko for økt innvilgelsesprosent i visumsaker; adgangen til å delegerer kompetanse til å innvilge visumsøknader er allerede innført, jf. redegjørelsen i kapittel 3.1. Å innføre en adgang til delegering av avslagskompetanse til andre Schengenland, vil innebære at det representerende landet kan fatte avslagsvedtak selv, istedetfor å oversende søknaden til norsk utlendingsmyndighet, slik de gjør i dag.

Dagens representasjonssamarbeid bygger på forutsetningen om et lokalt konsulært samarbeid som sikrer en harmonisert anvendelse av visumregelverket blant Schengenmedlemslandene. Basert på erfaringene fra dagens representasjonssamarbeid, er det ikke grunn til å forvente nevneverdige endringer i innvilgelses- og avslagsandelen som følge av at Schengenlandene i noen situasjoner nå også vil kunne klagebehandle en visumsøknad på vegne av et annet land. Det legges derfor til grunn at forslaget ikke vil få noen konsekvenser for omfanget av visumbesøk til Norge.

Når det gjelder den andre siden av representasjonssamarbeidet (andre Schengenlands adgang til å delegerer avslagskompetanse i visumsaker til Norge), vises det til redegjørelsen i kapittel 3.6, hvor det fremgår at Schengenregelverket allerede i dag medfører at Norge kan påta seg avslagskompetanse på vegne av annet Schengenland. Herværende lovforslag innebærer således ingen økonomiske eller administrative konsekvenser i forhold til dette. Per i dag er det ingen Schengenland som har ytret ønske om at Norge skal påta seg avslagskompetanse på vegne av dem. Dersom Norge skulle motta en anmodning om dette, vil dette bli vurdere konkret i hvert tilfelle, blant annet på bakgrunn av de økonomiske og administrative kostnadene ut fra den aktuelle situasjonen.

Når det gjelder de øvrige endringsforslagene i proposisjonen, vil heller ikke disse innebære noen økonomiske eller administrative konsekvenser.

9 Merknader til bestemmelsene

Til § 13

Bestemmelsen fastsetter i første ledd annet punktum at myndighet til å avgjøre søknad om visum kan delegeres til utenriktjeneste tilhørende et annet Schengenland. Dette innebærer at også myndighet til å avslå søknader kan delegeres. Tidligere var det bare adgang til å delegere myndighet til å innvilge søknader.

Til § 28 første ledd

Da begrepet "rase" i § 28 første ledd bokstav a ble erstattet med "etnisitet, avstamning, hudfarge" ved lov 20. januar 2012 nr. 5 om endringer i utlendingsloven m.m. (høring av barn mv.), ble innledningen i § 28 første ledd ved en feil plassert under bokstav a. Videre falt siste del av ordlyden i bokstav a ved en feil bort. Innledningen er nå plassert innledningsvis i § 28 første ledd og den bortfalte teksten i bokstav a er gjeninnsatt.

Til § 102 e

Bestemmelsen innebærer at feiloversettelsen av ordet «any» i gjeldende § 102 e annet ledd rettes

opp, slik at søk i VIS skal kunne gjøres på flere enn én av de VIS-opplysninger som listes i bestemmelsen. Dette gjøres ved å endre ordlyden i bestemmelsen fra «en av», til «en eller flere av».

Til § 105 første ledd bokstav e

Lovens § 105 første ledd bokstav e lyder slik: "utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og av andre grunner enn nevnt i bokstav f [...]". Henvisningen til bokstav f er en inkurie, og skal være til bokstav d ("det eneste grunnlag for opphold er vernet mot utsendelse etter § 73").

Til § 106 tredje ledd siste setning

Lovens § 106 tredje ledd siste setning lyder slik: "Fengsling etter første ledd bokstav b og f kan besluttes for høyst fire uker av gangen." Det er ved en inkurie henvist til bokstav b og f. Det riktige skal være at det henvises til bokstav b til f.

Justis- og beredskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i utlendingsloven m.m. (delegering av avslagskompetanse i visumsaker til andre Schengenland mv.).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i utlendingsloven m.m. (delegering av avslagskompetanse i visumsaker til andre Schengenland mv.) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i utlendingsloven m.m. (delegering av avslagskompetanse i visumsaker til andre Schengenland mv.)

I

I lov 15. mai 2008 nr. 35 om utlendingers adgang til riket og deres opphold her (utlendingsloven) gjøres følgende endringer:

§ 13 første ledd skal lyde:

Søknader om visum avgjøres av Utlendingsdirektoratet. Myndighet til å avgjøre søknader om visum i henhold til §§ 10 og 12 kan også legges til utenriktjenesten og til Sysselmannen på Svalbard. Myndighet til å *avgjøre* søknad om visum i henhold til § 10 kan dessuten legges til en utenriktjenesten tilhørende et annet Schengenland. Kongen kan gi nærmere regler i forskrift.

§ 28 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) har en velbegrunnet frykt for forfølgelse på grunn av *etnisitet, avstamning, hudfarge, religion, nasjonalitet, medlemskap i en spesiell sosial gruppe* eller på grunn av politisk oppfatning, og er ute av stand til, eller på grunn av slik frykt er uvillig til, å påberope seg sitt hjemlands beskyttelse, jf. flyktningkonvensjonen 28. juli 1951 artikkel 1 A og protokoll 31. januar 1967, eller

§ 102 e annet ledd skal lyde:

Søk i VIS skal i disse tilfellene begrenses til *søk på en eller flere* av følgende opplysninger:

- a) navn, kjønn, fødested og fødselsdato,
b) nasjonalitet,
c) reisedokument med dato for utstedelse og utløp og utstedende myndighet,
d) hovedreisemål, reisens varighet og formål,
e) dato for ankomst og avreise,
f) planlagt ankomststed eller transittrute,
g) oppholdssted,

h) fingeravtrykk,

i) visumtype og nummer på visumblanketten, og

j) identitet på person som har utstedt invitasjon og/eller som garanterer for visumsøkerens opphold.

§ 105 første ledd bokstav e skal lyde:

e) utlendingen er funnet å utgjøre en trussel mot grunnleggende nasjonale interesser og av andre grunner enn nevnt i bokstav *d* ikke har innrettet seg etter vedtak om at vedkommende må forlate riket, eller dersom tvangsretur for øvrig ikke lar seg gjennomføre.

§ 106 tredje ledd skal lyde:

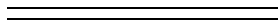
Pågrepelse beslutes av politimesteren eller den politimesteren gir fullmakt. Når det er fare ved opphold, kan en polititjenestemann foreta pågrepelse. Vil politiet beholde den pågrepne, må vedkommende snarest mulig, og så vidt mulig dagen etter pågripelsen, fremstilles for tingretten med begjæring om fengsling. Straffeprosessloven §§ 174 til 191 gjelder så langt de passer. Fengsling etter første ledd bokstav *b til f* kan beslutes for høyst fire uker av gangen.

II

I lov 20. januar 2012 nr. 5 om endringer i utlendingsloven m.m. oppheves i avsnitt I endringene i utlendingsloven § 28.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Trykk: AS O. Fredt Arnesen. April 2012

241491